

Støtte til Udgivelsen af dette Værk i svensk Oversættelse, vel først og fremmest i Anerkendelsen af, at det Fremskridtsarbejde, Forfatteren kalder den finske Landbostand frem til, ogsaa kræver Videreførelse der; men ogsaa her i Landet bør dette Værk finde mange Læsere baade blandt dem, der paa forskellig Maade deltager i Arbejdet for Landbrugets Fremme, og blandt alle dem, der interesserer sig for de nordiske Landes Landbrugsforhold.

K. J. Kristensen.

J. BYSKOV: En ærlig Krone. 43 S. Det Schönbergske Forlag. Kjøbenhavn 1924.

Forf. har aabenbart fundet det urigtigt, at de i nærværende Skrift indeholdte Betragtninger blev forbeholdt Deltagerne paa forskellige Landbrugsmøder og Læsere af Horsens Folkeblad. Han har ikke villet sætte sit Lys under en Skæppe, men ønsket en større Kreds i Tale. Det er da kun rimeligt, under Hensyn til den almindelige Anseelse, Forf. nyder, at optage Forhandlingen med ham.

Skriftet kaldes „En ærlig Krone“, og derved forstaar Forf. en Krone, der har samme Værdi som dens Paalydende i Guld. Hans Hovedpaastand gaar derfor ud paa, at Guldindløsningen snarest skal genoptages, saa faar vi den ærlige Krone igen; nej, vi gør saamænd ikke. Kronen bliver hverken mere eller mindre ærlig, om den som nu er 48 pCt. af sin Værdi i 1914, eller 60 pCt. værd, hvilket den vil blive, naar den indløses efter sin gamle Guldparitet. Thi Guldet, det hæderlige Guld, er fra 1914 til nu faldet henved 40 pCt. i Værdi. Og der kan formentlig ikke for Forf. eksistere Grader i Ærlighed. Kronen var heller ikke, som Forf. synes at tro (S. 19), „den gamle ærlige Krone“ ved Krigens Afslutning. Den havde her i Landet i 1919 47 pCt. af sin Værdi i 1914.

Saa meget om Ærligheden. Thi det, der skete efter 1919, som intet har med Ærlighed eller Uærlighed at gøre, og som forvoldte, at vor Krone ikke steg i Værdi sammen med \$ og £, var jo en Række af lykkelige og ulykkelige Begivenheder mellem hinanden, der tilsammen var mere end vort lille økonomiske Samfund kunde bære. De store Udgifter til Sønderjylland, de fejlslagne Forhaabninger om Markeder syd og øst paa, fejlagtige Dispositioner og en offentlig Finanspolitik, der hævede Prisniveauet i Stedet for at trykke

Støtte til Udgivelsen af dette Værk i svensk Oversættelse, vel først og fremmest i Anerkendelsen af, at det Fremskridtsarbejde, Forfatteren kalder den finske Landbostand frem til, ogsaa kræver Videreførelse der; men ogsaa her i Landet bør dette Værk finde mange Læsere baade blandt dem, der paa forskellig Maade deltager i Arbejdet for Landbrugets Fremme, og blandt alle dem, der interesserer sig for de nordiske Landes Landbrugsforhold.

K. J. Kristensen.

J. BYSKOV: En ærlig Krone. 43 S. Det Schönbergske Forlag. Kjøbenhavn 1924.

Forf. har aabenbart fundet det urigtigt, at de i nærværende Skrift indeholdte Betragtninger blev forbeholdt Deltagerne paa forskellige Landbrugsmøder og Læsere af Horsens Folkeblad. Han har ikke villet sætte sit Lys under en Skæppe, men ønsket en større Kreds i Tale. Det er da kun rimeligt, under Hensyn til den almindelige Anseelse, Forf. nyder, at optage Forhandlingen med ham.

Skriftet kaldes „En ærlig Krone“, og derved forstaar Forf. en Krone, der har samme Værdi som dens Paalydende i Guld. Hans Hovedpaastand gaar derfor ud paa, at Guldindløsningen snarest skal genoptages, saa faar vi den ærlige Krone igen; nej, vi gør saamænd ikke. Kronen bliver hverken mere eller mindre ærlig, om den som nu er 48 pCt. af sin Værdi i 1914, eller 60 pCt. værd, hvilket den vil blive, naar den indløses efter sin gamle Guldparitet. Thi Guldet, det hæderlige Guld, er fra 1914 til nu faldet henved 40 pCt. i Værdi. Og der kan formentlig ikke for Forf. eksistere Grader i Ærlighed. Kronen var heller ikke, som Forf. synes at tro (S. 19), „den gamle ærlige Krone“ ved Krigens Afslutning. Den havde her i Landet i 1919 47 pCt. af sin Værdi i 1914.

Saa meget om Ærligheden. Thi det, der skete efter 1919, som intet har med Ærlighed eller Uærlighed at gøre, og som forvoldte, at vor Krone ikke steg i Værdi sammen med \$ og £, var jo en Række af lykkelige og ulykkelige Begivenheder mellem hinanden, der tilsammen var mere end vort lille økonomiske Samfund kunde bære. De store Udgifter til Sønderjylland, de fejlslagne Forhaabninger om Markeder syd og øst paa, fejlagtige Dispositioner og en offentlig Finanspolitik, der hævede Prisniveauet i Stedet for at trykke

det ned, har altsammen bragt os derhen, hvor vi nu er. Og dette mener Forf. altsaa at kunne bringe ud af Verden med eet Slag, d. v. s. med Nationalbankens 200 Mill. Kr. Guld.

Nu er det jo saa heldigt, at Forsøget er gjort ved Egaliseringsfondet. Thi hvad andet var det, der gik for sig end netop et Forsøg paa at gøre Sedlerne indløselige til ca. 60 pCt. af deres Paalydende, idet Fondet afgav Sterling til $24\frac{1}{2}$ Kr.; men desformedelst, at gammel Gæld og Frygten for, at Egaliseringsfondets Lunger ikke skulde holde Løbet igennem, medførte overvældende Krav paa Fondet, maatte Forsøget opgives indtil videre. Forf. skriver saa fortrinligt herom, at det maa citeres: „Nu er det Middel ogsaa færdigt, og Kronen tager atter Fart nedad og staar lavere, end før vi begyndte med disse Midler. Vi kan jo gerne samle et Par Hundrede Millioner sammen igen og kaste i Gabet, og det vil utvivlsomt have lige saa ringe Virkning.“ Ja, utvivlsomt, og derom var de fleste enige ved Fondets Oprettelse, at hvis der ikke skete andet, saa maatte det gaa som det gik. Men Forf. skulde blot gaa et Skridt videre, blot efter „et Par Hundrede Millioner“ tilføje „Guld“, saa var der sagt noget lige saa godt; og havde Forf. tænkt sig om paa dette Sted, kunde han have sparet hele Pjecen, for saa vilde han have sagt det baade rigtige og let forstaaelige, at naar vor Betalingsbalance f. Eks. for 1923 udviste et Underskud paa 100 à 150 Mill. Kr., saa kan man ikke genoptage Guldindløsningen, forinden man har sikret sig, at denne Gæld paa anden Maade er bragt ud af Verden, eller at man ikke har skabt en tilsvarende ny. Thi vilde man under disse Forhold genoptage Indløsningen, vilde det kun være „at kaste Nationalbankens Par Hundrede Millioner i Gabet paa dette Underskud“, men derved sker intet af de Mirakler, Forf. tænker sig. Iøvrigt gives der en Række andre Spørgsmaal vedrørende Guldet, af hvilke jeg har omtalt nogle i min foranstaaende Anmeldelse af Keynes Bog, og som jeg derfor ikke igen skal komme ind paa her. Blot vil jeg erindre om, at paa Valutakonferencen, hvor Spørgsmaalet gentagende drøftedes, var selv Tilhængere af Guldindløsningen indforstaaede med, at saa længe f. Eks. England ikke var gaaet over til Guldindløsning, kunde Danmark heller ikke gøre det.

Skriftet indeholder iøvrigt mange rigtige Bemærkninger og mange Misforstaaelser, som jeg alle skal lade ligge. Men et Par specielle Morsomheder vedrørende Nationaløkonomerne er der Grund til at standse ved. Forf. siger, at Nationaløkonomerne ikke er i Kurs for Tiden undtagen som Assi-

stenter ved den almindelige Begrebsforvirring, og at jævne Folk dristigt kan begynde at tænke selv, da de næppe risikerer at lave noget sammen, der er værre end det, de kyndige har præsteret. Det sidste er ikke rigtigt. Jeg skal forsikre Forf. for, og jeg har efterhaanden en ret stor Erfaring i disse Ting, at en saadan Bænkevælling af misforstaaet Moraliseringen og manglende Forstaaelse af Pengevæsenets Mekanik, som hans Pjece indeholder, det har jeg ikke truffet i nogen „kyndig“s Udtalelser om disse Ting. Hvad Begrebsforvirringen angaar, er det jo saadan, at det hele Valuta-spørgsmaal er saa indviklet, saa paavirket af utallige Faktorer i Økonomi og Samfundsliv, at det for den ukyndige nødvendigvis maa se forvirret ud, naar de, der særligt beskæftiger sig med disse Forhold, søger at rede dem ud. Thi da man i Økonomien ikke gennem Eksperimentet kan isolere de enkelte Aarsager, maa man optage det hele Aarsagskomplex til Undersøgelse under eet, og det kan da hælde, at nogle lægger mest Vægt paa een, andre paa en anden Aarsag. Heri er intet mærkeligt og intet ukendt; det kan hælde, at to udmærkede Læger kan være uenige om en Sygdoms Aarsager og bedste Helbredelsesmaade. Derfor anser man dem under civiliserede Forhold ikke for aandssvage, men udnytter deres videnskabelige Indsigt og deres gennem aarelangt Arbejde opøvede Dygtighed, idet man er klar paa, at ogsaa de kun er Mennesker. Paa lavere Kulturtrin derimod trives Medicinmænd, der ved overdreven Selvtillid og alskens Hokus-Pokus søger at fremkalde en Tro paa, at de har overnaturlige Evner til at erkende og helbrede Sygdomme.

Men naar dette er sagt, byder Retfærdighed at tilføje, at naturligvis ikke alle Sagkyndige er lige kyndige, og at de, der taler mest og højest ikke altid er de kyndigste. Hvad der maa kræves af Fagmændene er det, at de ikke kommer med deres Teorier til Løsning af faktisk foreliggende Vanskeligheder, uden at have undersøgt, om de foreliggende Forhold muliggør Anvendelse af Teorien i Praxis, og at de forskaaner os for Mystik. Thi netop et Spørgsmaal som Guldindløsningen gøres jo til den forskrækkeligste Mystik, naar man vil hævde, at om Guldet gælder det ellers i Økonomien ganske ualmindelige, at naar Folk ikke kan faa en Vare, vil de have den, men naar de kan faa den, vil de ikke have den. Jo, saamænd vil de saa, nemlig hvis de i det hele har Brug for den. Og naturligvis vil Folk have Guld, hvis de skønner, at de derved lettest og billigst kan dække forfaldne og kommende Betalin-

ger. Men af Lægmændene maa det kræves, at de ikke bilder sig ind, at man kan komme gennem Vanskelighederne i et indviklet, end mindre i det mest indviklede økonomiske Problem ved som Forf. af nærværende lille Skrift at sige: „Valutaældigheden har jo nok Sider, som vi, der ikke er Fagmænd vanskeligt kan se til Bunds i; men disse Sider maa vi saa lade ligge og holde os til de Ting, som vi kan dømme om, og det er nu, saavidt jeg kan se, de betydningsfuldste.“ Dette er ikke nogen ærlig Arbejdsmetode, saadan leger vi ikke.

E. C.

Dansk Skatteborgerforening: Statsfinanserne før Krigen og nu. 8 S. Kjøbenhavn 1924.

Som Fortsættelse af den i Tidsskriftets foregaaende Aargang S. 406 omtalte Fremstilling af Kommunernes Finanser giver nærværende Pjece en Fremstilling i store Træk af Statsfinansernes Udvikling fra 19^{13/14} til 19^{22/23}. I en Tabel og to meget klart opstillede Tegninger er det muligt at følge Indtægts- og Udgiftsforskydningerne paa de større Poster, idet der tillige er foretaget saadanne Omregninger af de foreliggende Tal under Hensyn til Stigning i Folketal og Prisniveau, at en umiddelbar Sammenligning kan foretages. Det viser sig, at Indtægter og Udgifter udover den af Stigningen i Folkemængde og Prisniveau betingede Tilvækst er forøget med 60 Mill. Kr., eller med 48 pCt. De direkte Skatter er stegne med 124 pCt., de indirekte med 32 pCt., Forvaltningsudgifter med 56 pCt., Udgifter vedrørende Erhvervslivet med 39 pCt., Sociale Udgifter med 250 pCt. og Udgifter til Statsgældens Forrentning med 102 pCt. Det lille Skrift er nyttigt for den, der vil forskaffe sig noget Kendskab til vore Statsfinanser før Krigen og nu.

E. C.